

RESUM

A. L'ECONOMIA MUNDIAL I LA UNIÓ EUROPEA

El panorama internacional de l'any 2009 es veu condicionat especialment pels efectes de la crisi econòmica internacional, que per la seva gravetat ja es coneix amb el nom de la *Gran Recessió* i que ha provocat l'esfondrament de la demanda mundial a remolc de la crisi de la construcció i les hipoteques d'alt risc als Estats Units, la qual cosa ha tingut efectes extraordinàriament negatius en el sistema financer internacional. La situació de crisi s'il·lustra per una contracció de la taxa del PIB mundial del $-2,3\%$ (la primera des del *crack del 29*), fet que ha generat la caiguda de les exportacions de mercaderies mundials més important des del 1965 en un $-12,2\%$. A curt termini, una de les principals preocupacions dels principals organismes internacionals (FMI, OCDE, CE) se centra en els riscos derivats de l'augment del deute públic en les economies avançades, especialment en els països perifèrics de la zona euro. Per a l'OIT, l'impacte de la crisi econòmica en els països del G20 ha suposat la pèrdua de més d'11 milions d'ocupacions, amb un augment generalitzat de les taxes d'atur. En el món s'han perdut 30 milions d'ocupacions. Amb aquesta perspectiva, l'atur posa en relleu la gravetat de la crisi econòmica internacional. Per això, l'anul·lació de les mesures d'estímul llançades el 2009 no hauria de produir-se de manera prematura, ja que en molts països el creixement continua essent fràgil, i la demanda del sector privat, feble. Així, les mesures que donen suport a l'ocupació i la protecció social haurien de mantenir-se fins que el creixement de l'ocupació arribi a un impuls més gran.

D'acord amb les previsions de primavera elaborades per la Comissió Europea, l'any 2010 el PIB de la zona euro augmentarà lleugerament un $0,9\%$, per créixer una mica més el 2011 fins a assolir l' $1,5\%$. L'impacte de la crisi econòmica en els tres principals mercats turístics emissors de fluxos turístics cap a les Illes Balears —Alemanya, el Regne Unit i Espanya—, mostra que Alemanya i el Regne Unit creixeran per sobre de la mitjana de la zona euro al llarg del bienni 2010-2011, mentre que per a Espanya no es preveu creixement positiu fins al 2011 amb un $0,8\%$, ja que el seu creixement es veu força il·lustrat perquè presenta la taxa d'atur més alta de la zona euro. La variació anual de la inflació presenta un augment, amb un màxim de l' $1,7\%$ el 2011. Aquest també és el cas per Alemanya, amb un augment fins a l' $1,5\%$; en canvi, el Regne Unit sofreix una petita davallada del $2,2\%$ el 2009 a l' $1,4\%$ el 2011. Espanya presenta una taxa negativa el 2009 d'un $-0,3\%$, però amb un augment previst per al 2010 i 2011 de l' $1,6\%$. Després de les reduccions dels tipus d'interès adoptades en el darrer trimestre del 2008, el Banc Central Europeu (BCE) va decidir noves baixades durant els primers mesos del 2009, fins a situar el tipus de les operacions principals de finançament, tipus de referència, a l' 1% després de la darrera reducció del maig. Els tipus d'interès de les facilitats de crèdit i de dipòsit varen seguir la mateixa evolució i se situaren a l' $1,75\%$.

L'assignació de fons per al període 2007-2013 per a Espanya és de 35 mil milions d'euros, dels quals 26,2 mil milions d'euros es destinaran a l'objectiu «Convergència» (3,5 mil milions d'euros al Fons de Cohesió), 8,5 mil milions d'euros al objectiu «Competitivitat Regional i Ocupació», i 559 milions d'euros per l'objectiu «Cooperació Territorial Europea». Andalusia, Castella-la Manxa, Extremadura, Astúries, Ceuta i Melilla, Múrcia i Galícia es troben dins l'objectiu «Convergència», mentre que la resta de CA pertanyen a l'objectiu de «Competitivitat Regional i Ocupació».

B. L'ECONOMIA ESPANYOLA

L'any 2009 l'economia espanyola va registrar un decreixement mitjà del seu producte interior brut del 3,7%, però superior al creixement de la zona euro, que va ser del -4,1%. D'altra banda, les taxes trimestrals de creixement del PIB reflecteixen que la major contracció del PIB es va localitzar en el primer semestre del 2009, i a partir d'aquest moment es va produir una moderació dels ritmes de caiguda. Aquest fet s'explica fonamentalment per l'efecte sobre la demanda dels plans d'estímul econòmic posats en marxa a final de 2008, així com per la incipient recuperació de l'economia internacional. La inversió en béns d'equip va sofrir un descens del 23,1%.

Des de la perspectiva de l'oferta, tots els sectors d'activitat varen registrar caigudes, especialment intenses en el cas de la indústria (-14,7%), reflex de la contracció de la demanda interna i externa, així com de les restriccions creditícies. La segueixen el sector energètic (-8,2%), la construcció (-6,3%), que continua amb l'intens procés d'ajustament iniciat a final de 2007, i el sector primari (-2,4%). El sector de serveis va ser l'activitat que menys va caure (-1%). No obstant això, la crisi ha estat més severa amb els serveis de mercat (-2%).

L'evolució del mercat de treball el 2009 es va caracteritzar per una forta destrucció de llocs de treball i un intens augment de l'atur, de manera que es perderen més d'1,2 milions de llocs de treball.

L'evolució de la inflació, com ja s'havia anticipat en els primers mesos de 2009, va mantenir la tendència a la baixa iniciada l'any anterior i va registrar per primera vegada taxes negatives que es varen mantenir durant pràcticament tot l'any, des de març fins a octubre. Aquest comportament de la inflació va situar la taxa interanual mitjana de l'IPC en un mínim històric del -0,3%. Des de llavors, l'IPC va començar a registrar creixements continuats que dirigiren la taxa de variació interanual a valors positius el novembre i acabaren situant la inflació el desembre en el 0,8%.

La situació actual de crisi econòmica i la necessitat d'avançar en el canvi de model productiu basat en la competitivitat i el coneixement exigeixen alts nivells de formació i qualificació de la major part de la població. Per tant, disposar d'una educació i una formació de qualitat és imprescindible per impulsar el creixement econòmic, l'ocupació i la cohesió social.

C. L'ECONOMIA BALEAR

Segons l'estimació que ha fet la Direcció General d'Economia del Govern de les Illes Balears, el VAB real de l'economia balear ha estat per a l'any 2009 de 18.693,16 milions d'euros, xifra que suposa una caiguda respecte del 2008 del 2,7%. Aquesta caiguda és inferior a l'observada tant en el conjunt de la zona euro com a Espanya. Per sectors econòmics, el sector primari va caure un -0,4% el 2009, amb una pèrdua d'1,2 punts percentuals respecte de l'any passat, i segueix una tònica de desacceleració econòmica des de l'any 2006. El sector de la indústria i l'energia presenta un decreixement del -3,5%, amb una pèrdua percentual de quatre punts amb relació a l'any passat. El sector de la construcció disminueix un -8,6% (la caiguda màxima per a les Balears), amb una caiguda percentual de 7,2 punts percentuals per comparació a l'any passat. Finalment, el sector dels serveis també decreix el -2%, la qual cosa representa una caiguda de 3,6

punts respecte de l'any passat, a conseqüència del menor dinamisme de la demanda dels residents i no residents. Per illes, Mallorca cau un -2,8%, Menorca un -3,2% i les Pitiüses un -2,2%.

C.1. Anàlisi de l'oferta

El sector primari

Segons les dades de les conselleries d'Agricultura i Pesca i de Medi Ambient, el sector primari ha gaudit el 2009 d'una producció final del VAB a cost de factors de 153,02 milions d'euros (corrents), dels quals el 84,21% correspon al subsector agroramader; un 11,48%, al subsector pesquer, i la resta, el 4,31%, al subsector forestal. Aquesta magnitud representa una reducció en euros corrents de l'ordre del 14% respecte del 2008.

La indústria i l'energia

En relació amb el PIB de la indústria i de l'energia, s'aprecia que durant el 2009 es manté la seva pèrdua de pes dins el conjunt regional, fet que s'observa durant l'últim decenni, com ho demostra el gairebé punt i mig que separen els valors observats el 2000 i 2009 (el 7% i el 5,7% respectivament). Igualment, els llocs de feina en la indústria també s'han vist reduïts en termes del seu percentatge, ja que han passat de representar el 9% l'any 2000 al 7,2% el 2009.

La construcció

L'indicador global d'activitat del sector de la construcció per al 2009 va decreixer a una taxa del -33,1% (la principal caiguda des del 1986), enfront del -20% de l'any anterior. La feble activitat de la construcció es va reflectir, ràpidament, en el mercat laboral. Amb dades de l'enquesta de la població activa, la població ocupada en el sector va decreixer de mitjana un 19,0%, i va arribar als 65.200 treballadors, enfront dels 80.600 treballadors del 2008. D'altra banda, les xifres d'atur per al conjunt de la comunitat varen continuar empitjorant respecte del 2008, any en què ja s'avenien duplicat respecte de l'anterior. Amb dades de l'INEM, el nombre mitjà d'aturats que es varen registrar el 2009 es va situar en les 17.501 persones, enfront de les 10.280 del 2008 i les 5.671 del 2007. En aquest últim any, la població aturada es va incrementar de mitjana un 81,3%. Es varen vendre 343,6 milers de tones de ciment, enfront dels 638,6 milers de tones del 2008. Aquesta variació va suposar una disminució del 46,2%. Durant l'any 2009, les entrades dels diferents materials de construcció, exclòs el ciment, també es varen contreure, i es va registrar la menor xifra dels últims onze anys. Les entrades de materials de construcció varen disminuir un 30%, i arribaren a 216,8 milers de tones. Per primera vegada des de l'any 2000, any en què comença la sèrie, els costos del sector de la construcció es varen reduir de forma agregada un 1,1%. A diferència del que havia ocorregut durant l'any anterior, el 2009 la inversió pública, sobretot d'obra civil, constituï el pilar de la construcció, que compensava, en part, les disminucions registrades en l'àmbit privat. El 2009, amb una situació econòmica afeblida, sobretot en el sector privat de la construcció, el Govern central va utilitzar la licitació pública com a mesura d'impuls per pal·liar la crisi. Va posar en marxa el Pla E, amb el qual es va recuperar l'impuls d'anys anteriors, ja que es va arribar a 893,58 milions d'euros de licitació pública, un dels nivells més alts des de l'any 2000 i similar al que es va registrar el 2004. Aquesta injecció pública va suposar un 71,9% més que l'any

2008. Quant a l'origen d'aquestes inversions públiques, el 2009 també va ser un any de canvis. Si des de l'any 2005 l'Administració central finançava cada vegada més licitacions, i guanyava pes a costa de l'Administració autonòmica, l'any 2009 la procedència del finançament va canviar i va ser l'Administració local la que més licitacions va finançar. El percentatge d'obres finançades per l'Administració local es va aproximar al 60% del total (enfront del 37,1% de l'any 2008); el restant 40% es va repartir a parts iguals entre l'Administració central i l'autonòmica.

L'any 2009 va acabar amb un sector en plena recessió. Les obres i els habitatges visats, que representaven un consistent indicador avançat de l'activitat futura del sector, varen experimentar la reculada més important dels últims 40 anys.

Els serveis privats

El total de la renda generada (VAB) pels serveis privats a les Illes Balears (comerç, turisme, transport, tecnologies de la informació, immobiliàries i arrendaments, serveis a persones i empreses, i altres activitats) és de 9.338 milions d'euros, segons les darreres estimacions referides a l'any 2007. El personal ocupat és de 298.210 persones. Les despeses de personal assoleixen els 5.269 milions d'euros i els excedents bruts d'explotació (EBE) comptabilitzen 4.254 milions d'euros. Pel que fa a les principals macromagnituds, cal destacar que per volum de negoci la principal activitat de serveis privats a les Illes Balears ha estat el comerç, amb més de 13.800 milions d'euros de facturació, més del doble que el turisme, segon dins aquest rànquing (6.130 milions d'euros) i seguit del transport (3.307 milions d'euros).

A continuació, resumim l'evolució conjuntural d'aquestes tres principals activitats dels serveis privats a les Illes Balears, a més de les institucions financeres i les administracions públiques.

El turisme

L'any 2009 es dona una continuació en la caiguda de les estades en un 2,75%. Es passa de 117 milions d'estades el 2008 a 113,8 milions d'estades el 2009, amb una pèrdua de més de 3,2 milions d'estades, fet que s'explica per la baixada del nombre de turistes arribats, ja que disminueixen en un 11,3% (es passa de 13,1 milions de turistes arribats el 2008 a 11,6 milions el 2009, amb una pèrdua de prop d'1,5 milions de turistes). En canvi, l'estada mitjana creix un 9,4% (es passa de 9,9 dies el 2008 a 10,8 dies el 2009, amb un creixement de 0,9 dies per turista). Quant a la distribució de les estades turístiques per tipologia d'allotjament, es nota una transferència de fluxos des dels hotels cap a altres tipus d'allotjament. Així, el 61,2% va a hotels i similars (3,3 punts menys respecte del 2008), el 13,4% va a allotjaments en lloguer (3,6 punts més), el 12,5% va a allotjaments en propietat (2,8 punts més), el 10,6% va a casa d'amics o familiars (3,7 punts menys que el 2008) i el 2,4% va a altres tipus d'allotjaments (0,8 punt més respecte del 2008).

L'estacionalitat mesurada per la variació en el nombre de turistes en la temporada mitjana-baixa presenta una lleugera variació negativa de tres dècimes, tenint en compte que l'any 2008 el total d'arribades en aquesta temporada era del 20,8% i el 2009 ha estat del 20,5%. D'acord amb un indicador sintètic de l'estacionalitat calculat amb l'índex de Gini, hi ha un lleu empitjorament de l'estacionalitat de 0,009 punts, que en termes d'una equidistribució igual per mesos de la mitjana de les arribades és d'un -1,45%. Per illes, la pèrdua més important en temps equivalent en mesos es dona a Menorca, amb una caiguda del 3,8%; en canvi, les Pitiüses presenten una millora del 3,7%. Aquest lleu empitjorament de l'estacionalitat pel conjunt de les Illes Balears es deu al com-

portament del mercat espanyol, que perd un 21% en la temporada mitjana-baixa.

La taxa efectiva d'ocupació se situa en el 38,5%, amb una variació negativa de 2,98 punts. A Mallorca se situa per sobre de la mitjana regional, amb un 42,4%; seguida per Menorca, amb un 31,2%; Eivissa, amb un 30,2%, i Formentera, amb un 29,4%.

Finalment, les dades d'EGATUR 2009 publicades per l'Institut de Estudis Turístics (IET) reflecteixen que els turistes varen gastar a les Illes Balears un total de 8.785 milions d'euros, un 7,2% menys que al llarg de l'any 2008. La despesa mitjana per turista assolí els 972 euros, amb un creixement del 2,9%. Altrament, la despesa mitjana per turista i dia va ser de 102 euros, amb una caiguda del 2,8%.

El comerç

L'any 2009 hi havia a les Illes Balears 19.431 empreses del sector del comerç, és a dir, el 21,16% del total d'empreses. Un fet que cal destacar d'aquest any respecte de l'anterior és que, en nombres absoluts, desapareixen un total de 369 empreses de comerç respecte del 2008, i el percentatge de disminució és d'un 0,05%, ja que l'any 2008 respecte del 2007, en valor absolut, varen desaparèixer un total de 156 establiments comercials, i el percentatge d'aquesta disminució va ser de més de mig punt respecte del 2007. Hi ha hagut, per tant, un procés de desaparició acumulat d'empreses durant aquests dos darrers anys. Un 67,07% d'aquestes empreses es dedicaven al comerç al detall; un 23,27%, al comerç a l'engròs, i un 9,65%, a la venda, el manteniment i la reparació de vehicles. El tipus d'empreses en el qual s'ha produït la major disminució percentual respecte de l'any 2008 és precisament en les empreses que es dediquen al comerç al detall. Si ens fixam en l'evolució conjuntural del sector, podem comprovar com a les Illes Balears les vendes del comerç al detall varen decreïxer durant el 2009 un 10%, a un ritme molt superior al del conjunt de l'Estat espanyol (7,03%). L'ocupació en el comerç al detall va disminuir al llarg de l'any un 3,73%, tres dècimes per sobre del nivell de l'Estat espanyol.

El transport

Al llarg de l'any 2009, s'han de destacar diversos aspectes. En primer lloc, la importància del turisme de creuers, que en els últims nou anys ha passat de 638 mil passatgers a 1,2 milions. No obstant això, durant el darrer any el total de passatge va disminuir un 5,84%. Un segon aspecte conjuntural és la importància que va adquirint el transport per ferrocarril, incrementat els darrers anys a causa del metro. Des de l'any 2001, el total de trànsit s'ha multiplicat per dos, i l'any 2009 ha arribat als 7,7 milions de passatgers (3,8 milions l'any 2001). Un tercer aspecte que cal destacar és la caiguda en el transport de mercaderies, en concret dels materials per a la construcció (un 34% de disminució pel que fa al 2008) i els productes siderúrgics (un 23% de caiguda), ambdós sens dubte relacionats amb la reducció de l'activitat del sector de la construcció. El sector del transport aeri sofreix un estancament en l'arribada de viatgers, ja que el 2009 les arribades són pràcticament les mateixes que l'any 2005.

Les institucions financeres

El 2009 les institucions financeres s'han vist afectades per la recessió econòmica en la qual està sumida l'economia internacional, espanyola i regional. En aquest context, la demanda de crèdit a les institucions bancàries que operen a les Balears, tant de les llars com de les empreses no finan-

ceres, ha experimentat una marcada contracció, i ha afavorit, així, el necessari procés de despa-lanquejament, aspecte que explica que el volum de negoci de les entitats bancàries hagi registrat un estancament. Les ràtios de morositat han augmentat notablement i han passat a ser el desem-bre del 2009, per al conjunt de les entitats bancàries que operen a Espanya, del 5%, 1,7 punts més que el que es va registrar un any abans. Pel que fa al passiu bancari, tot i que les taxes d'estalvi de les llars varen assolir el 2009 la quota més alta de les últimes dècades, el volum de dipòsits acon-seguït pel conjunt de les entitats bancàries operatives a les Balears i al conjunt d'Espanya varen registrar el 2009 uns increments molt per sota dels corresponents a anys anteriors.

Les administracions públiques

El total del consum públic a les Illes Balears (els salaris més les compres de béns i serveis) va arribar als 3.242,8 milions d'euros, la qual cosa representa l'11,6% de l'oferta interior a preus de mercat, 6,7 punts per sota del nivell estatal, que és el nivell de consum públic més baix del conjunt de les comu-nitats autònomes. Igualment, el percentatge d'assalariats de les administracions públiques és del 13,4%, el quart més baix per CA, i se situa 2 punts per sota de la mitjana regional. En contrapartida, l'estalvi públic va ser de 3.825,5 milions d'euros, mentre que la inversió pública es va situar en els 760,4 milions d'euros, de manera que es generà una capacitat de finançament del conjunt de les administracions públiques (l'estatal, l'autonòmica, la insular i la local) de 3.065,1 milions d'euros, equivalent al 13,5% del PIB, que és el percentatge més alt de totes les comunitats autònomes.

L'any 2009 ha estat el d'inici de l'activitat de l'Agència Tributària de les Illes Balears (ATIB). Se l'ha dotat amb un pressupost inicial de 15,9 milions d'euros i una plantilla de personal de 342 persones. El funcionament d'aquest primer any ha donat una recaptació per al conjunt dels ingressos de 845,6 milions d'euros. El pressupost general d'ingressos per a l'any 2009 de l'Administració general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (en el qual queden inclo-ses les entitats autònomes) és de 4.037,5 milions d'euros, en contrast amb els 3.787,3 milions d'euros que s'havien aprovat per a l'exercici de l'any anterior. Per a l'exercici de 2009, els consells insulars presenten uns pressuposts agregats que sumen 537,6 milions d'euros, xifra que repre-senta un augment del 22,3% en relació amb l'exercici anterior. Quant a la hisenda municipal, la suma total dels ingressos per a l'exercici del 2009 s'acosta a la barrera dels mil cinc-cents milions d'euros, amb una taxa d'increment del 7,9%. El deute acumulat de les Illes Balears durant l'any 2009 va ser de 3.289 milions d'euros, un 35,5% superior al de l'any anterior. Aquesta quantitat representa un nivell d'endeutament per PIB del 12,5% el 2009, 4,3 punts per sobre del conjunt de comunitats autònomes. Només se situa per sobre la Comunitat Valenciana, amb un 14,1%.

El deute de les empreses públiques a les Balears assoleix els 675 milions d'euros, la qual cosa repre-senta el 2,6% del PIB i se situa com el tercer més important després de Catalunya i Castella-la Manxa.

La Delegació Especial d'Hisenda a les Illes Balears va obtenir el 2009 una recaptació tributària de 2.070 milions d'euros, fet que representa una disminució del 20,6%.

C.2. Anàlisi de la demanda

Les Balears amb un 5,01% presenten, després de Navarra (6,06%), el segon saldo net exterior res-pecte de l'oferta interior, gràcies al turisme, ja que presenten un superàvit positiu per un valor de

1.399,9 milions d'euros, el qual s'explica íntegrament pel superàvit comercial referit a l'estranger, que és de 3.377,9 milions d'euros i que permet finançar amb escreix el dèficit comercial respecte de la resta de comunitats autònomes, que és de -1.978 milions d'euros. El fet que aquest dèficit interior no sigui més abundant s'explica perquè en la balança comercial s'inclou la de serveis, que comptabilitza el superàvit turístic balear respecte de la resta de comunitats autònomes. Aquest saldo net exterior elevat comporta un percentatge més baix pel que fa als diferents components de la demanda final. Així, l'anàlisi de l'estructura de la demanda final per comunitats autònomes mostra comportaments diferents de les Illes Balears, ja que les Illes és la comunitat autònoma que mostra el segon percentatge més baix de demanda interna en relació amb l'oferta interior o renda interior bruta, amb el 94,9%, per sobre de Navarra amb el 93,9%. Això s'explica perquè és la comunitat autònoma que mostra una participació relativa més reduïda del consum privat, amb el 56,75%, la més baixa de l'Estat en consum públic amb l'11,6%, i és la desena en inversió, amb el 26,6%.

C.3. Anàlisi de la inflació, de la renda per càpita i dels fluxos de finançament

La inflació com a mitjana de les taxes de variació anual valorada per l'índex de preus de consum va ser del -0,2% a les Illes Balears (-0,3% a Espanya), valors que se situen per sota de l'índex de preus al consum harmonitzat (IPCH) de la zona euro (0,3%), la qual cosa reflecteix un guany de competitivitat en relació amb els països europeus per a tots els béns i els serveis que s'ofereixen des de les Balears. La inflació interanual és del 0,8% a les Balears, -0,6 punts per sota de l'espanyola i la desena més baixa de l'Estat. Pel que fa a la inflació subjacent, un cop descomptats els efectes inflacionistes dels aliments no elaborats i de l'energia, les Balears tenen una inflació subjacent d'acord amb la de l'Estat (0,8%).

Les Illes Balears ocupen la desena plaça en PIB per càpita dins el conjunt de les comunitats autònomes, amb un índex (97,84) respecte al nivell 100 d'Espanya. Per segona vegada, hi ha un PIB per càpita a les Balears per sota del d'Espanya. Cal observar que per comparació a l'any 2000 hem perdut -17,5 punts i cinc posicions, ja que la renda real per càpita regional de les Balears ha crescut per sota de la mitjana espanyola, fet que es pot explicar, inicialment, perquè la renda regional ha crescut menys que la mitjana espanyola, mentre que la població experimenta el creixement regional més importants per comunitats autònomes.

Una característica de les Balears és que presenta un baix nivell relatiu de consum privat i públic respecte de la renda que generen, la qual cosa facilita disposar d'uns elevats nivells d'estalvi regional, que en el cas de les Balears per a l'any 2008 se situen en 8.835 milions d'euros, el 56,7% dels quals procedeixen del sector privat, i el 43,3%, del sector públic. Aquestes dades demostren que les Balears estalvien el 33,1% del PIB regional, que és la quota més elevada de l'Estat. La segueix Madrid, amb el 29,1%. També es pot destacar que el fet que determina la inversió regional no són les taxes regionals d'estalvi, ja que la major part de les comunitats autònomes que superen el 25% de quota regional d'estalvi respecte del PIB inverteixen per sota dels nivells d'estalvi generats, de manera que es produeix un sobrant d'estalvi que no és canalitzat cap a la inversió regional, sinó cap al transvasament de recursos financers a l'exterior en forma de capacitats de finançament, i les regions riques no són objecte d'un sobreesforç inversor per part de l'Estat. Així, la mitjana inversora de les set comunitats autònomes que més estalvien és del 23,7%, mentre que aquesta mitjana

inversora per a la resta de comunitats, que estalvien menys del 25%, és del 31,14%. Per tant, és a les comunitats amb més capacitat d'estalvi on es generen les capacitats més elevades de finançament cap a la resta de comunitats, atès el menor esforç inversor relatiu. En el cas de les Balears, i per l'any 2008 es pot comprovar que la capacitat de finançament de 1.399,9 milions d'euros es deu exclusivament al sector públic, amb 3.065,1 milions d'euros, ja que el sector privat es troba en una situació de necessitat de finançament per un valor de -1.665,2 milions d'euros.

D. PRINCIPALS ACCIONS EN EL CAMP DEL MEDI AMBIENT I DE L'R+D+i

El juny de 2009 es va publicar, en el marc del Pla Hidrològic de les Illes Balears, l'informe de sostenibilitat ambiental. En aquest document s'identifiquen, es descriuen i s'avaluen les repercussions ambientals del Pla Hidrològic. Igualment, el Govern de les Illes Balears, conscient del patrimoni natural que representen els prats de posidònia, així com de la necessitat de preservar-los, elaborà i engegà amb la participació de la Direcció General de Pesca, la Fundació Bosch i Gimpera, i l'Institut Mediterrani d'Estudis Avançats, el projecte «Protecció de praderies de posidònia a LIC de les Balears», projecte que rep el finançament europeu per decisió de la Comissió Europea de 5 de juliol de 2001, dins l'àmbit LIFE (normativa que regula l'instrument financer per al medi ambient). També en l'àmbit del Govern, el desembre de 2009 es va publicar el primer Informe d'estat del medi ambient de les Balears 2006-2007, el qual respon a l'obligació d'elaborar aquest tipus de document tal com ho indica la Llei 27/2006.

El Consell de Mallorca, per acord adoptat en Ple el dia 4 de febrer de 2008, es va adherir als principis, els objectius i les mesures contingudes en el Conveni Europeu del Paisatge. Dins d'aquest marc, en 2009 es publicaren les Bases per a una estratègia de paisatge de Mallorca.

L'any 2009 va suposar la posada en marxa del nou Pla de Ciència, Tecnologia i Innovació de les Illes Balears (2009-2012), aprovat per la Comissió Interdepartamental de Ciència i Tecnologia el 22 de desembre de 2008, i pel Consell de Govern, el 20 de febrer de 2009. Aquest Pla representa l'eina clau per reforçar i articular el sistema d'innovació de les Illes Balears.

La Comunitat de les Illes Balears continua essent la comunitat que té un menor percentatge de la despesa en R+D sobre el PIB, concretament 0,35%, valor inferior a la mitjana nacional, que se situa en un 1,35%. Cal remarcar que malgrat ser la que té la ràtio més baixa, les Illes Balears han passat de tenir una despesa de 46.323 milers d'euros l'any 2003 als 97.385 milers d'euros el 2008.

La distribució sectorial de la despesa en R+D no ha variat. Continua tenint un pes molt importat la Universitat de les Illes Balears, ja que representa un 47,49% de la despesa totalmentre la mitjana de la Unió Europea és d'un 22,63%. Les Illes Balears es troben encara enfora d'aconseguir que el sector privat faci dos terços de la despesa, tal com l'Estratègia de Lisboa pretén per al 2010.